

maga a felelősséget. Hogy a villamos által életbeléptetett rendelkezésekhez hozzájárulhasson, tudnia kellene, gondoskodott-e a társaság akkor, amikor a szén és vörösréz beszerzése még nem ütközött nehézségekbe, emberi számítás szerint elegendő készletekről?

Rosenfeld Nándor: A szénbeszerzés csak a legutóbbi időben ütközött ilyen nehézségekbe. A vörösréz pedig, amely a villamos motorok üzemeltetéséhez szükséges, már két év előtt rekvirálták. A társaságnak jelenleg 39 motorkocsija van. Ezekből azonban csak 11 van ma is használható állapotban. Csak tegnap és tegnapelőtt 22 motor pusztult el. És a vörösréz hiánya miatt az elpusztult motorokat nem lehet kijavítani. Hiába ír és táviratoz vörösrézért, nem adnak. Ha pedig sikerült nagynehezen hozzájutni egy kevés vörösrézhez, a katonai főügyelet alatt álló gyárak hónapokig nem készítik el a szükséges dolgokat. És hiába minden sürgetés.

Balogh Károly szintén nem járul hozzá a villamostársaságnak szerződési kötelezettsége alóli kiengedéséhez. A várost kötik a szerződés pontjai és így nem engedhet a

közönség rovására. A tanácsnak kötelessége a polgárság érdekeit mindenkor megvédeni. Még a Tisza Lajos-köruti pálya forgalmának beszüntetéséhez sem járul hozzá.

Rosenfeld Nándor lapok hireivel bizonyítja, hogy Budapesten és Bécsben hasonló a helyzet.

Balogh Károly azt indítványozza, hogy a tanács ne vegye tudomásul a vasúttársaság bejelentését, de tegyen jelentést a mai viszonyokról a Vasúti és Hajózási Főfelügyelőségnek, amely a közlekedési vállalatok szerződéseinek betartását amúgy is ellenőrzi. A főfelügyelőséget pedig kéri föl a város, hogy a vasúttársaságot szorítsa szerződési kötelezettségeinek betartására és legyen segítségére a társaságnak abban, hogy a szükséges anyagokat beszerezhesse. Ezenkívül pedig vizsgálja meg a főfelügyelőség, hogy az elromlott 26 motor miképpen volna sürgősen kijavítható és mi okozta ennek romlását és mondja ki a tanács azt is, hogy a város teljes erkölcsi súlyával támogatni fogja a társaságot a szükséges és hiányzó anyagok beszerzésében.

A tanács ezt a javaslatot egyhangulag elfogadta, mire az ülés véget ért.

Wilson üzenete az antantnak szolt.

— Dernburg Wilson felfogásáról. —

— Wilson doktrínája ideált állít fel, hadi nyelven „maximális feltételeket“. Alig hiszi, hogy javaslatait rögtön és hiánytalanul elfogadják. Ő azonban új tant hirdet, amely az újvilág érzésvilágából fakadt és ő ennek az újvilágnak a tekintélyét és hatalmát s annak lakosságát, amely nagyobb mint Angliáé, Franciaországé és Olaszországé együtt véve, veti latba és kinyilatkoztatja, hogy követeléseivel nem fog felhagyni. Európát érzelmek dolgában ötven vagy talán száz évvel megelőzi, de azt reméli, hogy a kényszerűség és a föld legnagyobb fehér népének meggyőződésbeli ereje a szegény és megtépett Európát ebben a hatalmas ugrásban magával rántja.

És ehhez ő felajánlja tevékeny segítségét. „Mi a világ békéjét egész morális és fizikai erőnkkel akarjuk garantálni, feltéve, hogy az a béke olyan lesz, ahogy mi tartósnak képzelhetjük.“ A kiinduló pont a „győzelem nélküli béke“. Amikor december 12-én a kancellár a császár parancsától megtette az ő békeajánlatát, Németország minden harctéren győzelmesen állott. Föltehetette, amint azt ma is hihetjük, hogy a végső győzelem, habár kemény harcok árán, a mienk lesz. De a császár kész volt arra, hogy lemondjon erről a végső győzelemről, amelynek alapján Németország abba a helyzetbe jut, hogy ellenségeinek a békét diktálhassa. Ez az erkölcsi bátorság és mély erkölcsösség tette, amely ezen tulajdonságainál fogva minden körülmények között biztosítja az erkölcsi sikert. Wilson tehát ne nekünk kösse a lelkünkre a győzelem nélküli békét, hisz mi készek voltunk arra, hogy a győzelemről lemondjunk. Másképp van ez ellenségeinknél. Ők megbüntetésről, szétzúzásról, leigázásról és feldarabolásról beszélnek és olyan győzelemről, amely sohasem juttatná a világot békéhez.

Nekik szól Wilson intelme, nekik szól az ő alapkövetelése!

Az események színterétől távol, anélkül,

hogy a harcolók bármelyikéhez valami direkt érdek kötné, bizonyos magasabb álláspontból rajzolta meg az ő békeprogramját. Ha valaha semleges volt, úgy most valóban az. Hogy ezt belássuk, elég, ha azt nézzük, mennyire elutasítják maguktól Wilson békeprogramját a mi ellenségeink. Alkalmazzuk csak az ő békepontjait keleti ellenségünkre. Wilson Amerika alkotmányos életének a főelveit Európa számára szükségesnek tartja. **Lincoln** Ábrahám tana: „a nép kormány a nép által és a népért“, továbbá „a kormányzottak hozzájárulása nélkül ne legyen kormány“, hol található az meg Oroszországban? „Az életnek, vallásnak, a gazdasági és társadalmi fejlődésnek a sérülhetetlen kezességét minden kisebbség számára“. Hogyan állunk e tekintetben Finnországgal és Litvániával, Lengyelországgal és Kisoroszországgal, a Kaukázussal és az ázsiai tartományokkal, különösen pedig az orosz sidókkal? „A népek ne legyenek egyik uralom alól egy másik uralom alá adhatók, mintha valakinek a najátjai volnának“. Ez alapon akarják Törökországot feldarabolni? Ki beszél folyton „a hatalmak egyensúlyáról?“ Nemde, az antant?!

De alkalmazzuk Wilson békeprogramjának egyes pontjait Angliára és Franciaországra. Ki akadályozza a tengerek szabadságát? A kábelét és póstáét? — Anglia. Ki állt azelőtt Oroszországnak mindig az útjában, hogy meleg tengerhez jusson? — A párisi béke óta állandóan Franciaország és Anglia.

Tőlünk is kíván Wilson egyet-mást. Kompromisszumok nélkül — mondja ő — nem lehet a békét nyélbe ütni. De a nemzeti elv alkalmazásával Elzász-Lotharingia Németországhoz tartozik és nem Franciaországhoz. Folyók jóformán sohasem országhatárok. A folyók mindenütt a világon egymáshoz vezették a nemzeteket és a hegyek választották el őket egymástól. Így az Alpok és a Kárpátok, az Ural és a Kaukázus, a

Himalaya és — a Vogézek.

Hogyan áll Ausztria-Magyarország Wilson programjához, azt általános helyeslés között megmagyarázta **Tisza** gróf. „Mi tehát teljesen egyetértünk Wilson programjával és követeléseivel“. Ugyanazt mondhatja Németország is, amennyiben belpolitikai kérdésekről van szó és az új és régi Monrodoktrina alapján nem szabad beleszólni olyan népek belső viszonyaiba, amelyek képesek önmagukat kormányozni.

Hogy állunk azonban az amerikai békeprogram pacifisztikus részével? Hogy a semlegesek együttműködése nélkül a népi jog nem állítható ismét helyre, kétséget nem szenved. Hogy a szankciója csakis nemzetközi szerződés alapján lehetséges, szintén áll. Ugyanígy vagyunk a leszerelés kérdésével is.

Nekünk igazán nem telik valami nagy örömiünk a tulságos szárazföldi és tengeri készütségben. Mi azonban férfias nép vagyunk és ilyennek akarunk meg is maradni. És mi sohasem fogunk lemondani arról, hogy tűzhelyeinket és oltárainkat megvédelmezzük. De szívesen lemondunk az örökös és kölesönös srófolásról, melynek rendesen háboru a vége. Ha Oroszország és Franciaország leszerelnek a szárazföldön, Anglia a tengeren, akkor megszűnik a „porosz militarizmus“ is. Amde ez csak megbízható alapon és megfelelő garanciák mellett lehetséges.

Egyel-mással ki is szeretnők egészíteni Wilson programját. A tengerek szabadságához hozzátartozik a kábel szabadsága is és nyugalom s béke ezen a materiális alapon álló világon csak úgy lehetséges, ha a nyílt ajtó elve jut érvényre, azaz az összes országok egyforma elbánása.

POLITIKAI HIREK.

*

Budapestről telefonálja tudósítónk: Lapjelentések szerint az ellenzék egy része tárgyalásokat kezdett a kormánnyal a kivételes hatalom kiegészítéséről szóló törvényjavaslat módosítása érdekében. Ebben az ügyben hétfőn délután **Hammersberg** László és gróf **Eszterházy** Móric megbeszélést folytatott **Balogh** igazságügyminiszterrel. **Hammersberg** László ezt követőleg a „8 Órai Ujság“ munkatársának a következő kijelentést tette:

— Az igazságügyminiszter a fenforgó kérdésekre nézve elaboratumot készít, amelyet ma kapunk meg tőle és azután elvbarátaink elé terjesztjük, úgy, hogy a holnapi ülés kezdete előtt tisztában legyünk, miről lehet szó. Hogy lesz-e megegyezés, azt nem tudhatom, de meg lehet állapítani, hogy az ellenzék és a kormány álláspontja között bizonyos közeledés észlelhető.

Budapestről jelentik: Az összeférhetlenségi bizottság keddi ülésén úgy határoztak, hogy **Lengyel Zoltán**, **Bánffy Miklós**, **Hlatky-Schlichter Lajos** és **Hámory László** bejelentését február 14-én, **Hegedüs Lóránt**, **Sándor Pál**, **Szterényi József**, **Hajós Kálmán**, **Szüllő Géza** ügyét 25-én, **Nagy Ferenc**, **Madarassy-Beck Gyula**, **Barta Ödön**, **Dániel**